

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

TALER

ved

Kammerherreinde

Adelhajd Marie Kaas'

f. Hedemanns

Jordefærd

den 2den og 3die Januar 1885.

Holdte af

E. Langhoff,

Provst. Professor.

I Hjemmet
den 2den Januar 1885.

Forinden de jordiske Rester af Hustruen og Moderen føres bort fra det Hjem, som hun har smykket og omfremdet med sin Kjærlighed i saa lang en Aarrække, bringe vi her den Bortkaldte Hjemmets Farvel med al den Vemod, som der ligger i Skilsmissen, men ogsaa med al den Fred, som der ligger i en Skilsmisse, hvorover Guds Naade lyser med det evige Livs Haab. Saa bringe vi her Ægtefællens Farvel med Tak for alt, hvad Du har været for ham i de mange Samlivs Aar. Det er et Samliv i Kjærlighed, der her er afsluttet for denne Verden; men derfor er det ogsaa en Skat af rige Minder, den Efterladte har tilbage fra dette Samliv, og tit skal fra disse Minder bæres Trøst til ham under hans Sorg og hans Savn. Og vi bringe Børnenes Farvel! Du var dem en saare kjærlig Moder, og I Børn ville aldrig glemme, hvad Eders hensovede Moder har været for Eder; ogsaa I Smaa, som ikke ret forstaa, hvad I

har tabt, I ville dog mindes den kjærlige Moder, i hvis Favn I følte Eder saa trygge, og hvis største Glæde det var, naar hun kunde glæde Eder. Og, hos Eder alle, I den Hensovedes Børn, baade de ældre og de yngre, skal det Minde, som Eders kjærlige, trofaste Moder har efterladt Eder, ved Guds Naade være til Velsignelse i Fremtiden.

Og saa er der jo ogsaa Slægtninge, som stode den Hensovede saare nær, og med hvem hun delte saa meget i Kjærlighed, ligesom de i Kjærlighed delte saameget med hende; deres Farvel skal ogsaa indesluttet i Hjemmets Farvel. Ogsaa de har en Tak at bringe Dig, Du Hensovede! en Tak for hvert et lyst Minde, for hvert et Kjærlighedsminde, de har fra det Samliv, som nu er afbrudt, hernede. — Men som vor Hensovede havde Hjerte ogsaa for dem, som hørte Hjemmet til paa anden Vis, for dem, hvem en eller anden Del af Gjerningen i Huset var betroet —, hun tænkte jo ogsaa paa dem i den sidste Tid og var glad ved iblandt dem at kunne tælle flere, hvis prøvede Troskab hun kjendte, og om hvem hun turde haabe, at de ogsaa herefter vilde øve deres Gjerning i dette Hjem i Troskab og Kjærlighed, — ja, som vor Hensovede havde Hjerte ogsaa for alle dem, som paa denne Maade vare knyttede til Hjemmet, hun forlod, saa skal ogsaa et Farvel lyde fra dem. I har jo ogsaa med Venmod delt Ængstelsen med den Bortkaldtes Nærmeste i denne svære Tid og dele nu Sorgen med dem; ogsaa I har Minder, hvorom I ville frede, gode Minder fra det Liv, som nu er afsluttet hernede.

Men naar vi saaledes her bringe Hjemmets Farvel til den Hensovede, da skal det være med Tak til Gud, som gav vor Hensovede at leve et saa rigt og smukt Liv hernede, et Liv, fra hvilket saa mange lyse Minder gjemmes i trofaste Hjerter; og saa skal det ogsaa særlig være med Tak til Gud, som i sin underlige Naade gjorde den Hensovede saa stærk i den sidste Stridstid, da Liv og Død kæmpede Kampen i hendes Hjerte, — saa stærk, saa hun midt under denne Kamp kunde bære et i Sandhed kristeligt Vidnesbyrd frem hos Eder. Ja, fra hendes Sygeleje har der lydt et Vidnesbyrd, som I, der hørte det, aldrig ville glemme, et Vidnesbyrd om, hvor man kan have det godt midt i Smerterne, naar man har Jesus til Ven, et Vidnesbyrd om, hvor Hjertetroen kan gjøre det lyst midt i den haardeste Strid, og hvor Livshaabet, bygget paa Guds Naade, kan røve Døden dens Braad.

Ja, vi takke Dig, Gud Fader! at Du, hvis Naade var saa rig mod den Hensovede i de Dage, vi kalde de lyse, at Du ogsaa var hende saa nær i den sidste Stridstid og saa tilsidst gav hende en stille fredelig Død. — Og med Tak for hvert et lyst Minde, Du, Gud Fader! har efterladt os fra og om den Hensovede, befale vi saa tillidsfuldt med det evige Livs Haab Sjælen, Du kaldte bort, til den Naade, hvorpaa hun troede. Din Naade lyste Fred over hende her nede i Liv og i Død; din Naade lyse nu den fuldkomne Fred over hende i de Forløstes og Frelstes Hjem!

A m e n !

I Kirken
den 3die Januar 1885.

„De skjulte Ting ere for Herren vor Gud; men de aabenbare ere for os!“ (5te Mosbg. 29,29.) Saa staa der skrevet, og Sandheden af dette Ord maa vel paa trænge sig os her, hvor vi staa overfor Herrens underlige Raadslutninger, hvis Hemmeligheder vi ikke formaa at udgrunde. Herren har talt, og som han talte, saa skete det. Han sendte Dødsengelen til dit Hus og Hjem, som han paa saa mange Maader har velsignet med sine rige Gaver. Dødsengelen kom med Dødsbulet, og det maatte følges. Husmoderen, endnu saa ung og saa livskraftig, kaldtes bort fra sin store Gjerning, kaldtes bort fra Ægtefælle og Børn. Vi forstaa ikke disse Tanker, som har omskabt et før saa lykkeligt Hjem til Sorgens Bolig. For os syntes det, som havde denne vor Hensovede endnu saa meget at leve for her i Verden, som stod hun endnu midt i sin Livsgjerning, og kunde ikke udværes hverken af Ægtefællen eller af Børnene. Men Guds Tanker ere ikke vore Tanker; nu er der Sorg, hvor der før var Glæde. Ægtefællen sørger over Tabet af Hustruen, som var hans Ungdoms og Manddoms Lyst og Glæde, Børnene — selv de smaa, som endnu

ikke fuldtud kunne fatte, hvad de har tabt, — sørge, fordi Moderen ikke længere er hos dem, Moderen, under hvis Kjærlighed de følte sig saa trygge. Vel maa vi sige, vi staa her overfor det Skjulte, det, som er hos Herren, vor Gud! Vel maa vi sige: **Hvor uransagelige ere dine Dømme, Herre! og dine Veje usporlige!** (Rom 11,33.)

Men vi sige ikke blot: de skjulte Ting ere for Herren, vi føje ogsaa til: de aabenbare ere for os, og i det, som er aabenbart for os, -- ja, se vi kun paa det med det rette Øje, det skal nok kjendes, at i dette mødes vi paa saamange Maader af Vidnesbyrdene om Guds Kjærlighed, saa deri er nok givet os til, at vi kunne blive hjulpede til at tro paa Kjærligheden ogsaa i de Guds Raadslutninger, hvis Hemmelighed vi ikke formaa at udgranske. Vi se tilbage over det Liv, som nu er afsluttet henede. Hvor var det ikke et smukt, et lykkeligt Livsløb, dette, hvis jordiske Del nu er endt. Tidlig forenedes vor Hensovede med sin Ægtefælle, med hvem hun fast i 25 Aar har i trofast Kjærlighed delt et lykkeligt Hjemms rige Velsignelse. Hun saa Børneflokket voxte op omkring sig, og rig Kilde til Glæde fandt hun i Børnenes Udvikling. I mange Maader maa vi sige, Herren har ført hende med en mild Haand; hun fik at kjende i fuldeste Maal den rigeste jordiske Lykke, Lykken i et Hjem, hvor Kjærligheden raader, og hvor Husdøren ikke lukkes i for ham, som kommer med Lys fra det Høje for at sprede lidt af dette over de jordiske Gaver.

Dog, det er ikke blot saaledes, Guds Kjærlighed

har vist sig i det Aaabenbare i denne vor Hensovedes Livsløb. Som en kjærlig Fader opdrager Gud sine Børn her i Verden, og det hører jo med til Opdragelsen, at der stundom maa kastes Skygger over vort jordiske Liv, Vejen, som før var let og banet, maa gjøres lidt trang og besværlig. Vor Hensovede har ogsaa havt saadaane Tider, Prøvelsetider fra Herren. Har Herren end underlig holdt de store Sorger borte fra hende, hun har dog staaet den store Sorg saare nær. Vi mindes de strænge Dage, da hendes Ægtefælle var haardt angreben af en Sygdom, som ofte bliver en Sygdom til Døden. Ja, da stod hun Sorgen nær; men den samme Herre, som sendte denne Prøvelse over hende, lærte hende ogsaa under Prøvelsen at søge sig Kraften, hvor den er at finde. Der gik Bøn fra hendes Hjerte til Gud Faders Hjerte, og Bønne hørtes; hun styrkedes til at pleje sin syge Ægtefælle, og hun fik den Glæde at se ham atter under den kjærlige Pleje gjenvinde Sundhed og Helbred. I det Hele har Herren ført vor Hensovede gennem det Lyse, dog maa vi sige, der har ogsaa for hende været saare alvorlige Tider: flere smertelige og vanskelige Sygdomme har hun gennemgaaet. Vi mindes den strænge Sygdomstid for en fjorten Aar siden, da vel de Fleste af os troede, at Sygdommen var en Sygdom til Døden. Guds Kjærlighed var hende underlig nær i denne strænge Tid, og den gav sig Vidnesbyrd. Hun, som var bunden til denne Verden med saa stærke Baand, Kjærlighedsbaandene, som bandt hende til Ægtefællen og Børnene, hun lærte meget i Sygdomstiden, ja,

da allerede lærte hun, hvad hun vel lærte end fuldkomnere i sin sidste Sygdom, — at sige Verden ret Farvel med fast Tro paa Guds Kjærlighed i Jesus Christus, Vorherre og med Livshaabet, det, hun med ydmyg Hu byggede paa Troen paa „**Syndernes Forladelse, Kjødets Opstandelse og det evige Liv**“. Herren undede hendes alt da — og han undede hende det atter i hendes sidste Sygdom — at se midt i Striden et lille Lysglimt fra de himmelske Egne, og hvad hun saa — ja, hun vidnede jo selv, at dette havde en Glans og Herlighed, overfor hvilken alle denne Verdens Goder mistede deres Glans, — hvad hun saa, det gjorde hende stærk i Striden, hun lærte af egen Erfaring at kjende, at Døden har mistet sin Braad for alle dem, som elske Jesus, og ikke ville vide sig andet til Salighed end Jesus Christus og ham korsfæstet.

Venner! det Aabenbare er hos os, og det Aabenbare, som mødes os, naar vi se tilbage over dette Livsløb, det bærer Bud til os om, at dette Liv har været et Liv under Guds Kjærlighed og mærket af Guds Kjærlighed. Saa slutte vi med Rette, at ogsaa i det Skjulte, i de Raadslutninger, som vi ikke udgrunde, de Raadslutninger, som har ført Sorg over det Hjem, hvis rigeste Smykke vor Hensovede var, ogsaa her har det været Kjærligheden, som har raadet. — „**Jeg kjender, siger Herren, de Tanker, som jeg tænker angaaende Eder, Tanker om Fred og ikke om Ulykke!**“ (Jerem. 29,11). Dette Ord gjælder ogsaa Eder, I, som sørge dybest ved denne Kiste, som det gjælder Eders elskelige

Hensovede. Herren tænkte Fredstanker over hende, hvem I savne saa dybt, derfor kaldte han hende bort fra al denne Verdens Uro i den Stund, da hendes Hjerte var modent til af Naaden at bæres did, hvor Verdens Uro ikke trænger ind; men hvor Sjælene hvile i Fred og skue i det klare Lys Rigdomsdybet af Gudskjærligheden, hvorpaa du troede hernede. -- Og Herren tænkte Fredstanker ogsaa over Eder, baade over Dig, den efterladte Ægtefælle! og over Eder, I den Hensovedes Børn! da han sendte denne Sorg over Eder og samtidig med, at han spredte den store Alvor over Eders Liv, bandt Eder med et nyt Baand til den Himmel, hvor vort egentlige Borgerskab er os beredt, og hvor alt det skal samles, som hører sammen, ja, hvor alle de skulle samles, som dele med hinanden den samme Tro, det samme Haab, den samme Kjærlighed, samles for aldrig mere at adskilles.

Ja, turde vi ikke pege ud over det Nærværende, saa havde vi intet Trøsteord til de Sørgende, som følge deres Kjære til Graven; men her pege vi saa trygt ud over det Nærværende og minde saa frejdigt om, at deroppe i Himlen, der er Faderhuset med de mange Fredsboliger, hvor Jesus har beredet Sted for alle Sine, -- minde derom i den sikre Fortrøstning, at der var ogsaa Pladsen beredet for hende. I savne saa saare; hun er ved Guds Naade gaaet ind til sin Herres Fred og Glæde! -- Vi tale her ganske vist om det Hemmelighedsfulde, om det, som ligger udenfor den menneskelige Doms Omraade, og hvor vi kun kunne udtale et Haab; men vi takke Gud,

naar dette Haab, vi udtale, er bygget paa saa fast en Grund, saa vi tør have den sikre Fortrøstning, at det skal ikke beskæmmes. Og den Fortrøstning, mener jeg; vi tør have her; ikke fordi vi bygge paa, hvad vor Hensøvede ved sig selv har været og virket, men fordi vi bygge paa Naaden og Frelsen i Jesus Christns Vorherre, den Naade, hvor ind under hun bares i sin Daab, den Naade, hvortil hun klyngede sig med Hjertets Tro, ikke mindst i de sidste Tider, da den store Kamp stod for hende mellem Liv og Død.

Om en Sjæl skal gaa frelst hjem, det beroer paa Hjertelivet, og nu maa vi vel sige, at Hjertelivet hører til det Skjulte, Hjertets Løndomme kan intet Menneske gennemskue, — det Skjulte er for Herren, vor Gud; han skuer ind i Hjerternes Inderste, han alene kjender Hjertets Løndomme! — Gud ske Lov! vi vide, at det er med et Faderøje, han skuer ind i Menneskehjerterne, og hvor han finder Tro derinde, er saa ogsaa denne Tro mærket af Svagheden, som hører Menneskehjertet til, der kommer han med sin rige Naadegave, og „Guds Naadegave er et evigt Liv i Christus Jesus Vorherre!“ (Rom. 6,23.)

Ja Hjertets Løndomme, det Skjulte, er for Herren, vor Gud; men det Aabenbare er for os; og vi glæde os, naar vi i dette, det Aabenbare, kunne finde Vidnesbyrd, som tale lydt om et Hjerteliv, hvori Kjærligheden raader, og i hvilket og over hvilket Troen spreder sit Lys. Og hvad der fra dette nu afsluttede Liv møder os som det Aabenbare,

det taler tydelig i denne Retning, bærer Vidne om, at der boede Kjærlighed og Tro i vor Hensøvedes Hjerter.

Jeg behøver ikke her at tale om, hvorledes Hjertets Kjærlighed gav sig Vidnesbyrd i vor Hensøvedes hele Samliv med sine Nærmeste! det er vel bekjendt i denne Kreds, at der raadede Kjærlighed i det Hjem, hvor hun virkede som Hustru og Moder, jeg behøver ikke her at minde om, hvor gjæstmild og kjærlig hun aabnede sit Hus og Hjem for Venerne og gjerne vilde dele sin Glæde med dem. Jeg behøver vel heller ikke her at tale om, hvor kjærlig og godgjørende hun var mod de Fattige, hvorledes hun med rund Haand delte sine Gaver ud til dem og var saa glad, naar hun kunde gjøre Andre Glæde, saa glad, naar hun kunde mildne Savnene og lette Byrderne for de Fattige; — mange Fattige ville med Sorg have hørt Budskabet om hendes tidlige Hjemkaldelse! — Hellere vil jeg tale om det underlig klare Troens Vidnesbyrd, som vel tit har mødt Eder, hendes Nærmeste! og-aa i det daglige Liv, og som saa særlig tydelig traadte frem navnlig i Sygdomstiderne, baade de tidligere og den sidste; thi i disse aabnede sig Hjertet, og det kjendtes saa grant, hvad der boede derinde, kjendtes saa grant, at

En Sjæl i den Støvhytte boede,
 En Sjæl, som paa Frelseren troede,
 Og længtes med Haab mod det Høje
 Med Gud og hans Glæde for Øje.

Ja, det var ikke paa noget af sit Eget, hun stolede; hun følte det godt og bekjendte det frit, at hun var en fattig Synderinde; men hun biede trygt

paa Naaden, den frelsende Naade, og hvad hun stolede paa, det var **Forløsningen ved Jesu Blod, Syndernes Forladelse efter hans Naades Rigdom.** (Epk. 1,7). Og fordi hun byggede sit Haab paa denne faste Grundvold, derfor var hun frimodig, ja — trods Alt, hvad der bandt hende til denne Verden, — hun længtes bort herfra, længtes efter at komme hjem til Herren; hun kjendte nok, at dette var hende saare meget bedre. Hun vilde ikke, at der skulde bedes om Hælbredelse for hende, men om, — at hun maatte gaa frelst herfra, og i sine egne Bønner udtalte hun det samme.

Søde Jesus! bed for mig;
Bed mig ind i Himmerig!

Det var et af Hjertesukkene, som lød fra hende den sidste Dag, hun levede hernede. Tilvisse, det er et stort Naadens Under, et stort og uimodsigeligt Vidnesbyrd om Troens Kraft, dette, at hun, den unge Kvinde, for hvem Alt var saa lyst hernede, og som blev baaren af alle sine Kjæres Kjærlighed, — at hun midt under alt dette kunde saa glad sige Farvel til det Alt sammen og længes efter at komme hjem til Herren. Og heri skal ogsaa være den rigeste Trøst for Eder, der nu tynges af den store Hjertesorg.

Al Trøstens og Barmhjertighedens Gud bære denne Trøst ind i Eders Hjerter. Han styrke Dig, den efterladte Ægtefælle! til at tage den store Op-gave op, som nu er lagt frem for Dig foruden hvad der ellers paaahviler Dig! han styrke Dig til — saavidt Du det kan — at erstatte for Børnene Savnet af en Moder! Han styrke Eder, I de ældre

Børn! til midt under Eders eget [Savn at være Eders Fader en kraftig og kjærlig Bistand; han forhjælpe baade Eder og de Smaa til en saadan Udvikling; saa ogsaa fra den Side Eders Fader kan trøstes og glædes.

Ja, al Trøstens og Barmhjertighedens Gud trøste og styrke Eder, som sørge dybest ved denne Baare; hans Naade være over Eder; hans Naade over os Alle; thi under Guds Naade er Fred, og i Guds Naade er Frelse!

A m e n !

Langelands Trykkeri.
— „Ølandenes Dagblad.“ —
